

שיעור יומי ליום שלישי כ"ד אלול ושנים מקרא ואחד תרגום – כט – פרשת נצבים לז

וְאָבֶן • אוֹתָן שֶׁל עֲצִים וְשֶׁל אֲבָנִים רְאִיתֶם בְּגִלּוֹי לְפִי שְׂאִין הָעֹבְדֵי כֹכְבִים יְרֵאִים שְׂמָא יִגְנְבוּ, אֲבָל שֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב – עֲמָהֶם, בְּחֻדְרֵי מִשְׁפִּיתֶם הֵם, לְפִי שֶׁהֵם יְרֵאִים שְׂמָא יִגְנְבוּ.

יו דילמא אית בכון גבר או אתמא או ורעית או שבטא די לבה פני יומא דין מדחלתא דני אלהנא למהך למפלח ית טעות עממאן האנון דילמא אית בכון גבר מהרהר חטאין או זדון:

(י) פְּנִי־שׁ בְּכֶם אִישׁ אוֹ-אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפַּחַה אוֹ-שִׁבְטָא אֲשֶׁר לְבָבוֹ פָּנָה הַיּוֹם מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְלַכֵּת לַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם פְּנִי־שׁ בְּכֶם שְׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה:

כט"ו • פְּנִי־שׁ בְּכֶם וְגו' • לְפִיכֶךָ אֲנִי צְרִיף לְהַשְׁבִּיעַכֶּם. פְּנִי־שׁ בְּכֶם • שְׂמָא יֵשׁ בְּכֶם. אֲשֶׁר לְבָבוֹ פָּנָה הַיּוֹם • מִלְּקַבֵּל עָלָיו הַבְּרִית. שְׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה • שְׂרֵשׁ מַגְדֵּל עֹשֶׂב מֵר בְּגִידֵין שֶׁהֵם מְרִים, כְּלוּמֵר: מַכְרָה וּמְרַבָּה רִשְׁעָה בְּקִרְבְּכֶם.

יח ויהי במשמעה ית פתגמי מומתא דא ויחשב בלבה למימר שלמא יהי לי ארי בהרהור לבי אנא אזיל בדיל לאוספא לה (לה) חטאי שלותא על זדנותא:

(יח) וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת-דְּבָרֵי הָאֱלֹהִים הַזֹּאת וְהִתְבַּרַךְ בְּלִבָּבוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהוָה לִי כִּי בַשָּׂרֹות לְבִי אֲלֹךְ לְמַעַן סְפוֹת הַרְוָה אֶת-הַצְּמָאָה:

כט"ז • וְהִתְבַּרַךְ בְּלִבָּבוֹ • לְשׁוֹן בְּרַכָּה. יַחֲשַׁב בְּלִבּוֹ בְּרַפְתׁ שְׁלוֹם לַעֲצָמוֹ, לֵאמֹר: 'לֹא יְבוֹאוּנִי קְלָלוֹת הַלְלוּ, אֶף שְׁלוֹם יְהוָה לִי'. וְהִתְבַּרַךְ • בַּנְדִיר"א שׁו"א בְּלַע"ז, כְּמוֹ: "וְהִתְגַּלַּח", "וְהִתְפַּלֵּל". בַּשָּׂרֹות לְבִי

אשל אברהם – הרב אלעזר

רש"י לקמן לב, לב: "ענבי רוש – עשב מר".
בגידין – ירק מר (רשי שבת פו, א). ונראה שזהו פירוש "לענה". וראה גם רש"י עבודה זרה כט, א: "לענה מתרגמינן גידין".
שהם מרים. כלומר: מפרה ומרבה רשע בקרבכם – זהו פירוש "בכם". תורה יח
(יח) והתברך בלבבו – לשון ברכה – ולא מלשון שבח, כפירוש רש"י בישעיה (סה, ט): "המתברך בארץ – המתהלל ומשתבח בארץ". או כפירושו בתהלים (א, א): "ובוצע ברך" – "והגולן שבח את עצמו". אלא לשון ברכה ממש, וכפי שמפרש מיד.
יחשב בלבבו ברכת שלום לעצמו "לאמר": לא יבואוני קללות הללו, אף "שלום יהיה לי" – פירוש: אף שמחשבתו זאת אינה לברכה, אלא להצלת קללות בלבד, שחושב בלבבו שלא יבואוהו קללות הללו, ולא הדין ראוי לכתוב בזה "והתברך בלבבו", מפלי-מקום מאחר שהוא חושב בלבבו, שלא יבואוהו קללות הללו, ושלום

ורה, ושמא השיא לב אחד מכם וכו', לפיכך אני צריך להשביעכם (רא"ם).
פן יש בכם – שמא – לפני כן ביאר את הענין, וקצת מבאר את המלה, שאין פירוש "פן" מלשון אזהרה, כבכל מקום, אלא פירוש: "שמא" ישנו דבר זה.
"יש בכם". אשר לכו פנה היום – מלקבל עליו הברית – מפרש כן מיתור תיבת "היום", דהינו שאינו רוצה לקבל עליו את הברית של "היום" (נ"א). ויש לומר שעל זה מוסבות גם התיבות "מעם ה' אלקיננו", דהינו שאינו רוצה להיות בברית עם ה'. והסבה לכך, מפני ש"לכו פונה .. ללכת לעבוד את אלהי הגוים ההם", וכפי שביאר בתחילת הענין ("שמא השיא לב אחד מכם אותו ללכת אחריהם"). כלומר, התיבות "לכו פונה" מוסב הן על הברית של "היום", והן על עבודה זרה שלאחריה, וכן אין סתירה בין שני הפירושים ברש"י.
שרש פרה ראש ולענה – "שרש" מגדל – זהו פירוש "פורד".
עשב מר – זהו פירוש "ראש". ראה גם

הם מחוברים לפסוק "פן יש בכם" הפא אחריהם. ואם כן חסר ו"ו מן "פן", וכאלו כתוב: "ופן יש בכם", וזהו שרמו באמרו: "ושמא השיא לב אחד מכם".
והראו את שקוציהם – על שם שהם מאוסים בשקוצים. גלליהם – שמסרחים ומאוסין בגלל – צואה, זבל, בפשטות הכונה לכל סוגי עבודה זרה, שהם מאוסים בגלל. ובעיוני רש"י כתב שהכונה לעבודה זרה ורה של פעור, שהם היו מסרחים בצואה בפשוטה.
עין ואבן – אותן של עצים ושל אבנים ראיתם בגלוי – ועל זה נאמר "והראו את שקוציהם .. עין ואבן".
לפי שאין הגוים יראים שמא יגנבו, אבל של "כסף וזהב", "עמהם" – באמור "כסף וזהב אשר עמהם".
בחדרי משפיתם – על-פי יחזקאל ח, יב. וברש"י שם: "משפחה ברצפת אבני שיש".
הם, לפי שהם יראים שמא יגנבו. פן יש בכם וגו' – לפיכך אני צריך להשביעכם – זהו סיוע דבריו דלעיל: "לפי שראיתם האומות עובדי עבודה זרה"